

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap
Institutionen för didaktik och lärares praktik

1YL002 Yrkesläraren och eleven, 15 högskolepoäng
The Vocational Teacher and the Student, 15 credits

Huvudområde
Utbildningsvetenskap

Ämnesgrupp
Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen

Nivå
Grundnivå

Fördjupning
G1N

Fastställande
Fastställd 2011-12-02
Senast reviderad 2016-10-10 av Fakulteten för samhällsvetenskap. Uppdaterad och aktualiserad litteratur
Kursplanen gäller från och med vårterminen 2017

Förkunskaper
Grundläggande behörighet samt kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper förvärvade genom yrkeserfarenhet, högskoleutbildning eller annan eftergymnasial utbildning.

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- beskriva och resonera om hur ungas skiftande livsvillkor, grupperns heterogenitet och samhällets normer och värden skapar förutsättningar för hur pedagogiska möten kan utövas
- problematisera och reflektera över frågor som rör identitet och sociala relationer, samt kunna relatera dessa frågor till kulturella och samhällsliga aspekter
- beskriva och problematisera de värderingar, normer och föränderliga roller som skolans aktörer bär upp
- beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten
- beskriva och exemplifiera mediers betydelse för ungas identitetsutveckling och för sociala relationer
- redogöra för teorier kring konflikters uppkomst och dynamik, samt tillämpa metoder för konflikthantering
- redogöra för hur arbete med att främja likabehandling och förebygga diskriminering och annan kränkande behandling kan organiseras samt kunna ge exempel på olika sätt att förstå och hantera kränkningar
- visa färdigheter i bedömning för och av lärande, dokumentation av elevers kunskapsutveckling samt betygsättning

- visa kännedom om vetenskapsteori och om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder
- använda digitala verktyg i undervisning på ett säkert och kritiskt sätt samt beakta digitala miljöers roll för den pedagogiska verksamheten
- visa kommunikativ och social förmåga som en grund för det egna ledarskapet och den pedagogiska verksamheten

Innehåll

I kursen behandlas hur pedagogiska möten kan förstås utifrån olika perspektiv, samt utifrån etiska förhållningssätt. Kursen innehåller teorier om sociala relationer, konflikter och ledarskap. I centrum finns den asymmetriska relationen mellan eleven och läraren och hur denna maktrelation påverkar både rollen som elev och rollen som lärare. Kursen problematiserar de villkor under vilka relationer skapas, hur olika livsvillkor påverkar identitetsskapandet och hur detta gör avtryck i pedagogiska möten.

Kunskaper om ungas och vuxnas skiftande livsvillkor i samhället relateras till demokrati, rättigheter, inflytande, delaktighet samt likabehandling. Kursen behandlar flera arenor som är viktiga för ungas relationsskapande. Livsstil, medier, fritid och familj och hur dessa hänger ihop med unga individers relationer, självbild och självuppfattning lyfts fram. Här belyses samhällets och individens syn och ideal, vilket innebär att värden, normer och normalitet lyfts fram.

Kursen behandlar interpersonell kommunikation, grupper och grupprocesser, konflikters uppkomst och dynamik, samt hur attityd, beteende och konflikt interagerar. I kursen tas arbete med likabehandlingsfrågor upp och hur man kan förstå diskriminering, kränkning och mobbningsproblematik. För att utveckla relevant kompetens belyses strategier för att behandla diskriminering och andra typer av kränkningar.

I kursen ges även en introduktion i bedömning och betygssättning. Här behandlas bedömning, dokumentation och kommunikation av elevers kunskapsutveckling, samt betygssättning utifrån gällande kunskapskrav och betygsskalor.

Professionsbas och professionell progression

En förmåga att kritiskt granska den egna verksamheten för att effektivt kunna utveckla ett medvetet förhållningssätt inom området tränas. För lärare är det relevant att förstå och ha kunskaper om elevers livsvillkor. I ett lärande möte behöver studenten kunna gå utanför sitt eget perspektiv och så långt möjligt se världen med elevens ögon. I undervisningen läggs särskild vikt vid utvecklingen av ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt där utvecklingen av kunskaper och omdöme stärker studentens professionella förmåga att reflektera över och handla på adekvata sätt i relation till elevers lärande och skolans uppdrag. Huvuddelen av detta innehållsområde i kursen behandlas under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), vilken omfattar 9 hp och är den första i studentens utbildning.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Studenternas kunskapsutveckling och lärande kommer till uttryck i skriftlig och muntlig kommunikation. Kunskaper och förmågor prövas kontinuerligt utifrån utbildningens mål. Studenterna fördjupar sin kunskap och sitt vetenskapliga förhållningssätt genom att dels genomföra intervjuer och dels att utifrån begrepp och teorier som behandlas i kursen analysera såväl kvantitativa som kvalitativa data.

Undervisningsformer

Undervisningen bedrivs i form av verksamhetsförlagd utbildning, föreläsningar, projektarbete, litteraturstudier, seminarier mm. Samarbete och projektorienterat arbetssätt utgör en viktig del av kunskapsinhämtandet. Arbetssätten förutsätter att den studerande är aktivt deltagande i både individuellt arbete och i grupp. Kursen bedrivs som distansstudier och med IT-stöd, samt med ett antal fysiska träffar.

Obligatorisk närvaro förekommer under hela eller delar av kursen och detta framgår av

schema eller studiehandledning.

Undervisningen bedrivs på svenska.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Närmare specifikation av examinationsformerna sker i en studiehandledning. Den verksamhetsförlagda utbildningen examineras genom att förmågan att omsätta kunskaper i adekvat handling, i förhållande till elever och skolans uppdrag, provas. VFU examineras i samråd med VFU-lärare i verksamheten.

För betyget Godkänd krävs att förväntade studieresultat är uppnådda.

I VFU har den studerande rätt till endast en förnyad prövning.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av den enskilda studenten.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Ambjörnsson, Fanny. (2010) *I en klass för sig: Genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer*. Stockholm: Ordfront (361 s). ISBN 978-91-7441-947-4

Aspelin, Jonas. (2010) *Sociala relationer och pedagogiskt ansvar*. Malmö: Gleerups. (168 s). ISBN 978-91-40-66888-2

Carlsson, Carl-Gustaf; Gerrevall, Per & Pettersson, Astrid. (2016) *Bedömning av yrkesrelaterat kunnande*. Stockholm: Liber. (140 s). ISBN 978-91-47-11717-8

Carlström, Inge & Carlström Hagman, Lena-Pia. (2007) *Metodik för utvecklingsarbete*. Lund: Studentlitteratur (447 s). ISBN 978-91-44-03824-7

Diaz, Patricia (2012) *Webben i undervisningen: digitala verktyg och sociala medier för lärande*. Lund: Studentlitteratur (306 s). ISBN 978-91-44-07798-7

Edling, Christofer & Liljeros, Fredrik (red). (2016) *Ett delat samhälle: makt, intersektionalitet och social skiktning*. Malmö: Liber (224 s). ISBN 978-91-47-11282-1

Frånberg, Gun-Marie & Wrethander, Marie. (2011). *Mobbning – en social konstruktion?* Lund: Studentlitteratur (123 s). ISBN 978-91-44-05559-6

Hedlin, Maria. (2010) *Lilla genushäftet 2.0. Om genus och skolans jämställdhetsmål*. Växjö: Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap, Linnéuniversitetet. (44 s). ISBN 978-91-86491-56-7

Högberg, Ronny. (2009) *Motstånd och konformitet - Om manliga yrkeslevers liv och identitetsskapande i relation till kärnämnen*. Linköping: Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap och lärande (185 s). ISBN 978-91-7393-543-2
Nedladdningsbar via internet.

Isriddotter Aldenmyr, Sara; Paulin, Ann & Grønlien Zetterqvist, Kirsten. (2016) *Etik i professionellt lärarskap*. Malmö: Gleerup. (163 s). ISBN 978-91-40-69475-1

Jenner, Håkan. (2004) *Motivation och motivationsarbete i skola och behandling*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling/Liber distr. (delar av 122 s). Sid. 15-36. ISBN 91-85128-81-3. Nedladdningsbar via internet.

Lalander, Philip & Johansson, Thomas. (2012) *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur. (300 s). ISBN 978-91-44-07574-7

Skolverket. (2011) *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*. Stockholm: Skolverket. (204 s). ISBN 978-91-38325-94-0
Nedladdningsbar via internet.

Skolverket. (2011) *Program och ämnesplaner för gymnasieskolan*. Nedladdningsbar via internet.

Skolverket. (2012) *Allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling*. Stockholm: Fritzes (57 s). ISBN 9789175590837? Nedladdningsbar via internet.

Thornberg, Robert. (2013) *Det sociala livet i skolan. Socialpsykologi för lärare*. Stockholm: Liber (378 s). ISBN 978-91-47-10543-4

Dessutom tillkommer kompendietexter och vetenskapliga artiklar, samt valbar litteratur som de studerande självständigt söker och sedan väljer i samråd med lärare på kursen. (Närmare specifikation återfinns i studiehandledningen).